

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Немања Ерцег

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„КАЊИШКИ ЈАРАШИ“**

- Материјал за рани јавни увид -

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

E - 2883

ОДГОВОРНИ ПЛАНЕР

Наташа Симић
дипл. ур. планер
18.03.2023.

Наташа Симић, мастер прос. планер

ВД ДИРЕКТОРА

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2023. године

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:	Наташа Симичић, мастер просторни планер
ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:	мр Драгана Дунчић, дипл. просторни планер
СТРУЧНИ ТИМ:	
Претежна намена површина, посебна намена простора и концепција развоја:	Наташа Симичић, маст. просторни планер Зорица Бошњачић, мастер инж.арх.
Заштита природе:	Наташа Медић, маст. инж. пејз. арх.
Карактер предела:	мр Владимир Пихлер, дипл. инж. арх.
Природни услови:	Марина Митровић, маст. проф.геог.
Непокретна културна добра:	Зорица Бошњачић, мастер инж.арх.
Становништво, мрежа насеља и јавне службе:	Наташа Симичић, маст. просторни планер
Пољопривреда и пољопривредно земљиште:	Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Туризам:	Марина Митровић, маст. проф.геог.
Саобраћајна инфраструктура:	Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.
Водна инфраструктура:	Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура:	Маринко Гиздавић, електр. инж.
Термоенергетска инфраструктура:	Милан Жижих, дипл. инж. маш.
Заштита животне средине:	др Тамара Зеленовић Васиљевић мр Рита Барјактаровић, дипл. биол.
Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација:	Марина Митровић, маст. проф.геог.
Одбрана земље:	Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.
Правна регулатива:	Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:	Бане Свитлица, геод. техн. Милко Бошњачић, маст. инж. геодез. Дејан Илић, грађ. техн. Ђорђе Кљаић, геод. техн. Драгана Митић, админ.технички секретар Душко Ђоковић, копирант

5000187864940

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO
PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM
VOJVODINE NOVI SAD

Скраћено пословно име

JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

НОВИ САД

Место

НОВИ САД

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта

zavurbvo@gmail.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет**Текући рачуни**160-0000000416883-48
325-9500600027867-63
325-9601700058594-60
160-0050370002379-64
325-9601600004203-31
325-9500600027866-66
325-9500700176810-64
840-0000000714743-84**Контакт подаци**

Интернет адреса

www.zavurbvo.co.rs

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

09.10.2019

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2019

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1.	Име	Предраг	Презиме	Кнежевић
	ЈМБГ	1611976820129		
	Функција	Директор		
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом		

Надзорни одбор**Председник надзорног одбора**

Име	Горан	Презиме	Томић
ЈМБГ	1708986850038		

Чланови надзорног одбора

1.	Име	Никола	Презиме	Крнета
	ЈМБГ	0201983800047		
2.	Име	Милан	Презиме	Жижић
	ЈМБГ	0311967800118		

Чланови / Сувласници

Подаци о члануПословно име Регистарски /
Матични број **Подаци о капиталу****Новчани**износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD Удео износ(%)**Подаци о члану**Пословно име Регистарски /
Матични број **Подаци о капиталу****Новчани**износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD износ датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD Удео износ(%)**Подаци о члану**Пословно име Регистарски /
Матични број **Подаци о капиталу****Новчани**износ датум
Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

11.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Srbobran

Регистарски /
Матични број 08013438

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

05.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Titel

Регистарски /
Матични број 08050724

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

04.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Čoka

Регистарски /
Матични број 08381984

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Bač

Регистарски /
Матични број

08012814

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Beočin

Регистарски /
Матични број

08439940

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.04.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="24.05.2017"/>

Удео

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="17.05.2017"/>

Удео

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

Удео

износ(%)

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Vrbas

Регистарски /
Матични број

08285071

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

29.05.2017

Удео

износ(%)

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Žabalj

Регистарски /
Матични број

08157111

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

Удео

износ(%)

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Indija

Регистарски /
Матични број

08027536

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Irig

Регистарски /
Матични број

08032165

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.04.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Kanjiža

Регистарски /
Матични број

08141231

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="02.06.2017"/>

Удео	износ(%)
	<input type="text" value="0,200000000000"/>

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="16.05.2017"/>

Удео	износ(%)
	<input type="text" value="0,200000000000"/>

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
-------	-------

Уплаћен: 80.042,71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Plandište

Регистарски /
Матични број 08057567

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

23.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Apatin

Регистарски /
Матични број 08350957

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

06.09.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Ada

Регистарски /
Матични број 08070636

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

31.08.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Grad Kikinda

Регистарски /
Матични број

08176396

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

21.08.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Odžaci

Регистарски /
Матични број

08327700

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

18.09.2018

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

Удео износ(%)

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

Удео износ(%)

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	08.05.2017
Удео	износ(%) 0,200000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ	датум
Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	17.07.2019

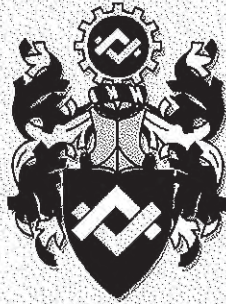
Забележбе

1	Тип	-
	Датум	21.09.2005
	Текст	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године

овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно
предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање
ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Наташа Б. Симичић

дипломирани просторни планер

ЛИБ 06582089077

одговорни планер

Број лиценце

100 0281 16

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Проф. др Милосав Дамњановић
дипл. инж. арх.

У Београду,
28. априла 2016. године

БРОЈ: 1525/1
ДАНА: 20-06-2023

Знак: НБС
Вежа: Е - 2883

У складу са чланом 37. став 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон и 9/20 и 52/21) и чланом 27. став 2 тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 32/19)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши”**, Наташа Симичић, мастер прос. планер, 100 0281 16

ИЗЈАВЉУЈЕ

да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

Наташа Симичић, мастер прос. планер
100 0281 16

Печат:

Потпис: _____

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА	2
2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	2
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10)	2
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ”, број 22/11)	6
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	11
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС”, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19).....	11
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора Е-75 Суботица – Београд (Батајница) („Службени гласник РС”, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22).....	11
2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ”, број 14/15)	13
2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда број 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ”, број 19/17)	14
2.2.5. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Суботичке пустаре и језера („Службени лист АПВ”, број 10/16)	14
2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	15
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА	15
3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ	15
3.1.1. Природни услови.....	16
3.1.2. Природне вредности	19
3.1.2.1. Природна добра.....	19
3.1.2.2. Природни ресурси.....	20
3.1.3. Културно наслеђе.....	20
3.1.4. Вредности карактера предела	22
3.1.5. Становништво	23
3.1.6. Мрежа и функције насеља	24
3.1.7. Јавне службе	24
3.1.8. Привреда	25
3.1.9. Инфраструктура	26
3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура.....	26
3.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура	27
3.1.9.3. Енергетска инфраструктура	31
3.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура	32
3.1.10. Стање животне средине	32
3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	33
3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	34
3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	34
4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА	35
5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	38
5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	38
5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	39
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	40

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив графичког приказа	Размера
1.	Граница Просторног плана са планираном претежном наменом површина	1:50 000

В) ПРИЛОГ

- Одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши“
- Одлука о изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ на животну средину

СПИСАК ТАБЕЛА У ТЕКСТУ:

Табела 1.	Преглед непокретних културних добара	21
Табела 2.	Преглед добара која уживају претходну заштиту	21
Табела 3.	Број становника и домаћинстава насеља у обухвату Просторног плана	24
Табела 4.	Основне карактеристике система за одводњавање на подручју општине Кањижа	28
Табела 5.	Основне техничке карактеристике главних канала система за одводњавање	28
Табела 6.	Основне карактеристике црпних станица које се налазе на системима за одводњавање на подручју општине Кањижа	28
Табела 7.	Основни подаци за системе за наводњавање који су на подручју Кањижа	29
Табела 8.	Биланс претежне намене површина у оквиру обухвата Просторног плана.....	39

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ („Службени лист АПВ“, број 16/23) приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ (у даљем тексту: Просторни план).

Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 16/23), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11) утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду овог Просторног плана.

На основу Закона, а ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, као и потенцијалним решењима која се односе на развој просторних целина и ефектима планирања, приступило се изради Материјала за рани јавни увид.

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској и другој доступној документацији, као и важећим планским и развојним документима у Републици Србији.

Овај Просторни план се ради у ГИС-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Оквирна граница обухвата Просторног плана утврђена је Покрајинском скупштинском одлуком о изради Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана биће дефинисана Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата део територије општине Кањижа односно катастарске општине Трешњевац, Велебит, Мале Пијаце, Хоргош и Кањижа.

Површина подручја обухваћеног оквирном границом обухвата Просторног плана износи око 333,7 km².

2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора Е-75 Суботица – Београд (Батајница) („Сл. гласник РС“, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22);
- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17) и
- Просторни план подручја посебне намене Суботичке пустаре и језера („Службени лист АПВ“ број 10/16).

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса. Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела Србије је очување и унапређење карактера предела, као фактора, који утиче на квалитет живота становништва и ствара основе развоја. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водoprивредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водoprивредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије. Основни циљ везан за функционално урбана подручја је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије. Према Моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Кањижа припада функционално урбаном подручју Суботице које је у категорији центара од националног значаја.

Јавне службе: Основни циљеви у области просторне организације и дистрибуције јавних служби су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо - економске угрожености.

Саобраћајна инфраструктура: Просторни план Републике Србије је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Плана.

У оквиру концепта путног (друмског) саобраћаја планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- државни пут А1(Е-75)/М-22,
државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево),
- државни пут Iб бр. 13/М-24
Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Кикинда-Зрењанин-Чента-Београд

- активности на путном правцу, државни пут I реда: Бала (веза са Румунијом) – Чока (P-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (M-24), (Банатска магистрала);
- државни пут II реда бр. 100/M-22.1
Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова – Београд,
 - државни пут II реда бр. 102/P-119
Кањижа - Сента - Ада - Бечеј - Темерин - веза са државним путем 100.

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција. На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

У оквиру концепта развоја железничке мреже Србије на подручју обухвата Плана егзистираће регионална железничка пруга бр. 201 Суботица – Хоргош – државна граница – (Röscke).

Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојећих једноколосечних пруга.

Концептом ваздушног саобраћаја у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Суботица (Биково), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром „Никола Тесла“ у Београду.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије и
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастра угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље:

Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и простор за посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ). На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи и
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско–панонско–подунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ је одрживи развој туризма уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора, увођење стандарда и успостављање конкурентне туристичке привреде АП Војводине.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Концепција **заштите водних ресурса** заснива се на заштити квалитета вода:

- заштита изворишта вода регионалних система за снабдевање становништва водом – водотока у горњим деловима сливова и постојећих и планираних водоакмулација у I/II класи квалитета; успостављање и спровођење режима зона санитарне заштите; примена организационо-економских мера за спречавање и смањење загађења вода;
- површинских и подземних вода од загађивања и непланског коришћења, применом технолошких, водопривредних и организационих мера за довођење квалитета тих вода у стање прописане класе;
- локалних изворишта и њиховог одрживог коришћења;
- водених и приобалних екосистема испуштањем гарантованог еколошког протока из водоакмулација са обезбеђеношћу 100%.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

Код свих врста изворишта, а посебно код изворишта чије су воде намењене водоснабдевању становништва, морају се предузети све потребне мере развоја и превентивне заштите изворишта вода од случајног или намерног загађивања.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља и функционално урбаних подручја је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Препознавање и просторно дефинисање функционално урбаних подручја (ФУП-а) и његових центара на простору АП Војводине од великог је значаја за установљење што равномернијег развоја АП Војводине, али и афирмацију функционално урбаних подручја, као носиоца и покретача развоја на овом простору. Према моделу функционално урбаних подручја АП Војводине 2020. године Кањижа припада функционално-урбаном подручју националног значаја чији је центар у Суботици.

Јавне службе: Основни циљ развоја јавних служби је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Саобраћајна инфраструктура: Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности која су дата и у ППРС-е подразумеване активности су рехабилитацији и изградњи: на путном правцу регионалног значаја Хоргош – Кањижа – Нови Кнежевац – (Црна Бара), на државном путу I6 бр. 13/М-24, као и на државном путу I реда: Бала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала).

У РПП АП Војводине, дефинисана је међународна бицикличка стаза Eurovelo 11 уз реку Тису, националне бицикличке стазе (мрежа бицикличких рута, уз путну мрежу нижег нивоа). За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на међудржавном пловном путу реке Тисе. Поред овога потребно је радити на развоју наутичког туризма у АП Војводини на међународним/међудржавним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У оквиру развоја железничког саобраћаја планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца Суботица – Хоргош – државна граница – (Röske).

Водна и комунална инфраструктура: Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Краткорочна оријентација снабдевања водом обухвата развијање микрорегионалних водоводних система (повезивање неколико насеља или општина у једну целину у зависности од расположивих изворишта). Временом, ови системи би се повезивали и обједињавали у веће целине, тј. у одређеном временском периоду у регионални систем ослоњен на извориште воде регионалног нивоа. Овакав приступ омогућава да се корисници по правилу снабдевају са два или више изворишта и да се, уз локалне могућности (микрорегионално и локално извориште), постиже највиши степен сигурности, како у погледу испоруке количине воде, тако и у погледу њеног квалитета. Овде је економски елемент један од најбитнијих чинилаца рационалног развоја.

Електроенергетска инфраструктура: Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије. Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ICT (информационо-комуникационих технологија) и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградњу сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуну дигитализацију свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Заштита животне средине и одрживи развој: У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране. Циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране је стварање просторних услова који у потпуности одговара потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђења просторних услова за несметано функционисање војних комплекса, простора и објеката од посебног значаја за одбрану земље и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената, и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19)

Планским решењем утврђује се енергетски коридор магистралног гасовода у укупној ширини од 600 m, чији коридор пролази кроз прелиминарни обухват овог Просторног плана у катастарским општинама Адорјан, Мале пијаце, Велебит, Трешњевац, Кањижа, Мартонош и Хоргош уопштини Кањижа.

У оквиру овог енергетског коридора утврђују се следећи *појасеви* - *зоне заштите гасовода*: а) за магистрални гасовод:

- појас непосредне заштите (експлатациони појас) обострано од осе гасовода и границе грађевинских парцела објеката гасовода је ширине 10 m на шумском земљишту, односно 25 m на пољопривредном земљишту;
- појас уже заштите обострано од границе појаса непосредне заштите је ширине 90 m на шумском земљишту, односно 75 m на пољопривредном земљишту, то јест граница појаса уже заштите је на 100 m од осе гасовода;
- појас шире заштите (појас детаљне разраде) обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100 m, то јест граница појаса шире заштите је на 200 m од осе гасовода и
- појас контролисане изградње јесте појас између границе појаса шире заштите и границе коридора, односно границе Просторног плана.

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора Е-75 Суботица – Београд (Батајница) („Службени гласник РС“, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22)

Подручје Просторног плана инфраструктурног коридора ауто-пута Е-75 Хоргош - Батајница (у даљем тексту: ППИК Е-75) обухвата простор укупне површине од 211048 ha.

ППИК Е-75 и Просторни план се преклапају на територији општине Кањижа. Планска решења из ППИК Е-75 се примењују и као таква се не уграђују у Просторни план.

На делу територије општина Кањиже обухвата катастарску општину Хоргош. У зони обухвата Просторног плана се налазе деоница аутопута Е-75 Хоргош - Суботица север.

Деоница аутопута Е-75 Хоргош - Суботица север је дужине km 16+844 (од стациоанже km 0+000 до стациоанже km 16+844). Аутопут на овој деоници је у облику плитког насипа на равничарском терену, тако да омогућује правилну обликованост трасе аутопута која има задовољавајуће карактеристике, а које омогућују рачунску брзину од 120 km/h. Ова деоница има просторно пружање ван урбаних простора, тј. кроз атар.

Аутопут се на овој деоници денивелисано укршта (у облику петље) са Р-119¹ на стациоанжи km 4+241 и са М-22.11 (државна граница са Мађарском - Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Нови Сад - Београд) на стациоанжи km 16+844. Од осталих саобраћајних капацитета аутопут на овој деоници пресеца међународну једноколосечну пругу (Београд) - Стара Пазова - Нови Сад - Суботица - државна граница - (Kelebia) на стациоанжи km 16+810.

М-22.11 (Хоргош-Суботица) је паралелан путни правац аутопуту на овој деоници и представља алтернативни путни правац.

Да би се обезбедило правилно саобраћајно комуницирање у окружењу аутопута, као и извршење транспортног рада у оквиру руралних средина са леве и десне стране аутопута, постоји шест денивелација у виду натпутњака, преко којих се остварују везе у систему некатегорисаних атарских путева.

На km 0+000 - 1+126 израђен је гранични прелаз „Хоргош“. На km 4+241 изграђена је петља „Хоргош“. На km 10+000 изграђена је чеона наплатна станица. На km 16+844 изграђена је петља „Суботица север“.

На **деоници аутопута Хоргош - Суботица** има једна денивелације - петља и 4 денивелација у виду натпутњака, од тога три натпутњака обезбеђују функционисање локалних путева, и функционисање система атарских путева око аутопута без већих нултих вожњи до околних урбаних центара. Аутопут Е-75 на овој деоници се паралелно води са значајним железничким правцем који гравитира регионалном центру Суботици (граница Мађарске - Хоргош - Суботица).

Е-75

Назив петље	Стациоанжа	Изграђеност
укрштање Хоргош	4+241	изграђена
Натпутњак, подвожњак	Оријентациона стациоанжа	Општина
натпутњак	km 1+350	Кањижа
натпутњак	km 2+886	Кањижа
натпутњак надвожњак	km 5+606	Кањижа
натпутњак надвожњак	km 8+606	Кањижа

¹ Донета је Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, бр. 105/13 и 119/13); у недостатку графичког дела Уредбе, у складу са текстом је направљена паралела са постојећим ДП: Р-119 је ДП Iб реда бр. 13; М- 22.1 је ДП IIа реда бр. 100; аутопут Е-75 је ДП Iа реда бр. 1.

На подручју коридора аутопута Е-75 (а на подручју обухвата Просторног плана) предвиђена су следећа услужни центри и паркиралишта (УЦ и П):

Бр.	Страна у правцу раста стациомаже	Стационажа	Изграђеност	Радни назив	Врста
1	лева десна	km 1+350 - 2+780 ¹¹ km 1+350 - 2+535 ¹¹	изграђена / планирана изграђена / планирана	ССГ "Мол" ССГ "Мол"	УЦ УЦ
2	лева десна	km 7+198 km 7+198	изграђено изграђено	"Хоргош" "Хоргош"	П П

ППИК Е-75 у домену железничке инфраструктуре планира реконструкцију и модернизацију железничких пруга у оквиру рационалног економског улагања у реконструкцију и очекиване добити током експлоатационог периода.

2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)

Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“ се налази у Обухвату Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе, али ван подручја посебне намене. Заштита природног наслеђа на простору обухвата Просторног плана представља приоритетни задатак. Потребно је унапредити стање просторних целине од значаја за очување биолошке разноврсности на националном и међународном нивоу, спровести мере заштите у заштићеним подручјима, заштитити подручја која су у поступку заштите, а за подручја која су планирана за заштиту (станишта: **Кањишки јараши-некадашњи Капетански рит**, Селевењске пустаре, Слатине Баната и део Дунавско-лесног одсека), спровести процес валоризације и израду одговарајућих студија.

Предложене мере заштите за Кањишке јараше

Мере очувања и унапређења:

- усклађивање водног режима подручја са потребама дугорочног очувања хидролошких карактеристика слатина;
- контрола сукцесије вегетације путем контролисане испаше и кошења травних станишта, као и планском сечом трске;
- откуп и/или замена површина у циљу рестаурације станишта и унапређења еколошких коридора;
- унапређење стања степских и слатинских станишта;
- развој одрживог туризма који се оснива на културним традицијама подручја.

Ограничава се:

- могућност промене намене површина (земљишта), у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина слабијег бонитета у пашњаке и сл.), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
- промена морфологије терена, на планске активности усмерене на уређење хидролошког режима подручја;
- проширење рибњака на узурпиране просторе поред насеља;
- садња дрвећа и жбуња, уношење и гајење алохтоних врста, на заштитно зеленило насеља, као и на врсте које нису инвазивне у Панонском региону.

Забрањује се:

- заоравање, преоравање и мелиорација степских и слатинских станишта;
- уклањање травног покривача са слојем земљишта;

- узнемиравање, непланско сакупљање и уништавање фауне;
- повећање расцепканоности (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
- одлагање свих врста отпадних и опасних материја, као и успостављање транспортне руте опасног отпада;
- радови и активности који могу имати трајан неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;
- остали радови и активности којима се врши загађивање ваздуха, земљишта, седимента, подземне и површинске воде.

2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда број 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобним усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа. У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на државни пут I реда бр. 24, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Основна планска решења мреже коридора на основном путном правцу државног пута I реда бр. 24, Суботица – Зрењанин – Ковин као и правила уређења и грађења из овог Плана ће се примењивати и у делу који се преклапа са просторним планом подручја посебне намене ПИО „Кањишки јараши“.

2.2.5. Извод из Просторног плана подручја посебне намене Суботичке пустаре и језера („Службени лист АПВ“, број 10/16)

Посебну намену због које се ради овај Просторни план чине три заштићена подручја (ПИО „Суботичка пешчара“, СРП „Лудашко језеро“ и СРП „Селевењске пустаре“), а разлог проширења границе обухвата Просторног плана је укључивање водоток Кереш и станишта јужно од СРП „Селевењске пустаре“ у посебну намену. Водоток Кереш је међународни еколошки коридор и чини окосницу природних добара која су предмет овог Просторног плана, а станишта јужно од СРП „Селевењске пустаре“ су предмет ревизије овог заштићеног подручја. Просторни план ће представљати плански основ за заштиту, уређење и коришћење посебне намене, као и за стварање планске целине за прекограничну сарадњу.

Прелиминарна граница обухвата Просторног плана која је дефинисана Одлуком, у току израде Концепта Просторног плана је проширена на катастарску општину Мале Пијаце у Општини Кањижа, где се преклапа са обухватом Просторног плана.

Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“ се налази у Обухвату ППППН „Суботичке пустаре и језера“ али лоциран је ван граница посебне намене простора. Због својих одлика природно добро се налази унутар међународне заштите простора у оквиру подручја RS002IBA – „Суботичке пустаре и језера“.

2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

У току израде Материјала за рани јавни увид коришћен је Просторни план општине Кањижа („Службени лист општине Кањижа, бр. 19/12 и 18/21), на чијој територији се у потпуности налази обухват Просторног плана.

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА

Подручје обухвата Просторног плана сагледано је анализом постојећег стања природних и створених вредности у оквиру обухвата. Препознати су утицаји на заштићено подручје, чија заштита, унапређење и коришћење јесу предмет израде овог Просторног плана.

3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Простор обухваћен обухватом Просторног плана, заштићено подручје ПИО „Кањишки јараши“ смештено је на северу АП Војводине у североисточном делу Бачке. Ово подручје обухвата јужни део слатина које се пружају између алувијалне равни реке Тисе и Бачке лесне заравни. Налази се на територији општине Кањижа и окружено је насељима Трешњевац, Велебит, Мале Пијаце, Мали Песак, Кањижа и Зимоњић.

Најзначајније саобраћајнице су државни пут II реда Р 103, преко кога се остварује веза са државним путем IA реда (деоница европске мреже путева Е 75); Р 101 који повезује Сенту и Кањижу.

Простор Кањишких јараша је репрезентативни пример предела, чија је карактеристична структура настала интеракцијом природних процеса слатинских пустара и традиционалног сточарства. Пустарски пејзаж слатина, оивичен косином Бачког лесног платоа и традиционалним салашарским комплексима, заслужује заштиту не само као типичан пример панонских пустара, него и као саставни део природне и културне баштине региона и значајна основа локалне туристичке понуде. Очување овог културног предела, у складу са Европском конвенцијом о пределу („Сл. гласник РС – Међународни уговори“, бр. 4/2011) доприноси јачању културног идентитета и важан је чинилац квалитета живота људи.

Заштићено подручје се састоји од три, просторно одвојена подручја, која су описана као субјединце „Мартоношки пашњак“, „Сточни пашњак“ и „Слатине код Трешњеваца“. Унутар субјединица такође постоје препознатљиве просторне целине. Неколико енклава обрађених површина у приватној својини су издвојене и не припадају заштићеном подручју.

Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“ до сада није имао статус заштићеног подручја. Заводу је први предлог за заштиту централног дела подручја упућен 2003. године од стране Друштва еколога „Рихард Чорнаи“ из Суботице. Током наредне деценије примљено је више дописа од локалних удружења грађана, који су изражавали забринутост због угрожености природних вредности подручја и предложили покретање поступка заштите. Од 2012. године четири удружења грађана (Удружење грађана Кањижа „Зелени свет“, Удружење младих Мале Пијаце „Together“, Удружење грађана „ЛандАрт“ из Кањиже и Удружење за очување животне средине „Green Force“ из Трешњеваца) су послали заједнички захтев за заштиту слатина на подручју Општине Кањижа.

Међународни оквир који подржава заштиту подручја су споменуте међународне конвенције и Конвенција о биолошкој разноврсности („Сл. лист СРЈ - Међународни уговори“, бр. 11/2001). Заједнички циљ наведених међународних уговора је постављање усаглашених принципа за заштиту биодиверзитета и обезбеђивање таквог начина управљања врстама и стаништима који ће обезбедити њихов дугорочни опстанак.

Национални оквир који подржава проглашавање подручје Кањишких јараша за заштићено природно добро је Закон о заштити природе („Сл. гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010 и 91/2010 – исправка и 14/2016). Закон обезбеђује заштиту, очување и унапређење биолошке (генске, специјске и екосистемске), геолошке и предеоне разноврсности (Члан 2.) - између осталог, успостављањем и утврђивањем заштићених природних добара и система праћења њихове заштите (Члан 7.) и дефинише да се за заштићена подручја од општег интереса могу прогласити „подручја која имају изражену геолошку, биолошку, екосистемску и/или предеону разноврсност“ (Члан 28.). Уграђивањем смерница из Закона и поменутих прописа у Одлуку омогућиће се функционисање заштите у складу са важећом законском регулативом. За предметно подручје је покренут поступак заштите 20.11.2017. године када је Покрајински завод за заштиту природе доставио Студију заштите Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине.

Очувањем и унапређењем стања природних и блиско-природних станишта побољшавају се њихове еколошке функције које обезбеђују карактеристичне екосистемске услуге подручја: регулација хидролошког режима, заштита квалитета подземних и површинских вода, подржавање традиционалне полуинтензивне пољопривреде на земљиштима нижег бонитета (регулација бројности штеточина, повећана бројност и разноврсност опрашивача), као и задовољавање духовних, културних и здравствених потреба људи.

Мере заштите доприносе и очувању традиционалног сточарства, који представља не само одрживо коришћење природних ресурса (у складу са Националном стратегијом одрживог развоја („Сл. гласник РС“, бр. 55/05, 71/05, 101/07) него и неопходну меру заштите угрожених врста и станишних типова подручја. Трајно очување и одрживо коришћење природних вредности и предеоних карактеристика овог подручја, а природно добро промовисало као локалитет који има значајну научну, образовну, духовну, естетску, културну, туристичку, здравствено-рекреативну функцију, ће се обезбедити кроз стављање под заштиту као Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“.

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

Северозападна граница заштићеног подручја, односно простор северно и североисточно од насеља Мали Песак, обухвата рубне делове *Хоргошке пешчаре*, где се пешчане површине смењују с лесним теренима. На овом простору се јављају ниске дине и издувине, а често и пространа дефлациона удубљења. Највећи део заштићеног подручја се налази на *Бачкој лесној тераси* која је смештена између Бачке лесне заравни на западу и алувијалне равни Тисе на истоку. Лесна тераса је акумулативног порекла, састављена од преталоженог барског и сувоземног леса нагомиланог током Вирма III, а данашњи облик је добила поствирмском флувијалном ерозијом тераса. Благо је нагнута према Тиси, а њена највећа висина је код насеља Мале Пијаце 87 m, западно од Кањиже је 84 m, док је на југу код насеља Трешњевац висина 81 m.

Рељеф на северном делу лесне терасе представљен је бројним плитким депресијама са хидрофилном вегетацијом и слатинастим земљиштем. Типичан микрорељеф слатина, који је најизраженији на простору између Капетанског рита и Трешњеваца, јавља се са

развијеним вијугавим депресијама слатинских жила и са релативно малим висинским разликама. Облици флувијалног рељефа се јављају јужно од Малог Песка, у облику палеомеандра и речних греда уз њих, као и простор са плавинском лепезом код Велебитске долине, која је настала од наталоженог материјала на месту где водоток са више лесне заравни улази у нижу лесну терасу.

Западну границу лесне терасе чине одсеци *лесне заравни* високи и до 20 m, док се источна граница спушта у нижу *алувијалну раван Тисе* стрмим одсечима и долинским странама. Алувијална тераса реке Тисе, релативне висине од 7-12 m, формирана је на надморској висини од 82-90 m. У литератури се назива и „Варошка тераса“ зато што се на њој налази највећи број насеља. Доњи део речне терасе изграђују еолски пескови и алеврити фације корита, док горњи део изграђују алеврити и глине фације поводња и старача. У завршном циклусу седиментације преовлађују лесоидни песковити алеврити са карбонатним конкрецијама.

Заштићено подручје је изграђено од седимената квартарне старости. У оквиру творевина квартара, издвојени су по старости седименти плеистоцена и холоцена са већим бројем стратиграфских, генетских и морфолошких јединица. На предметном простору за време плеистоцена таложени су седименти речне терасе релативне висине од 7-12 m, лес и лесоидни седименти са погребеним земљама. У холоцену су издвојени: еолски пескови, барски седименти у стварању фација корита, субфација плаже, субфације поводња и слатине, као посебан вид педогенетских процеса.

Хидролошке карактеристике

Садашње хидрографско стање на подручју Војводине, као и на заштићеном подручју „Кањишки јараши“, резултат је развојног процеса у којем су главну улогу имале климатске промене – смењивање влажних и сувљих периода уз промену величине хидрографских објеката (водотоци, мочваре, баре) и, у великој мери, рад човека током последњих столећа. Заштићено подручје „Кањишки јараши“, које се налази на лесној тераси реке Тисе, под утицајем је подземних вода, које пониру на Суботичкој пешчари и Бачкој лесној заравни и цеде се кроз порозни песак и лес, полако се крећући према југоистоку, у правцу општег нагиба терена, као и према долинама површинских токова. Из овог разлога је у влажним годинама ниво подземне воде увек висок.

На лесној тераси у близини Малих Пијаца, Велебита и Трешњевца, приликом високог нивоа подземних вода, долази до плављења површинских удубљења – депресија. Ове воде, како наводе Ђере, Томић (1982), плаве сплет изукрштених фосилних меандара и претварају знатне делове терасе у подводно, слатинасто земљиште које је погодно само за пашњачку привреду. Регулациони радови на подручју Тисе усмерени су на заштиту од поплава и одвођење поплавних вода са обрадивог земљишта. Под унутрашњим водама на подручју, подразумевају се површинске воде настале од падавина и подземне воде. Ради одржавања тзв. оптималног режима (који одговара захтевима развоја интензивне или полуинтензивне пољопривредне производње) на подручју, врши се одводњавање (евакуација) сувишних вода са изграђеним системима за одводњавање који се састоје од различитих хидротехничких објеката као што су: канали, црпне станице, уставе, бране и акумулације, мостови, пропусти и др. (детаљније у делу 3.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура). На подручју Кањишких јараши се налазе следећи хидрографски објекти: део природног водотока Киреш који је у целом свом току каналисан са припадајућом каналском мрежом за одводњавање, рибњак Капетански рит и канал система Тиса-Палић, деоница Адорјан - Велебит (акумулација).

Киреш (Кереш)

Долина водотока Киреша (Кереш) се у прошлости формирала под утицајем еолске ерозије и акумулације делом на самој пешчари Кишкуншага, затим у додирном појасу пешчаре и лесне заравни, а доњи ток на лесној тераси. Количина воде ове притоке Тисе, као и правац тока, мењали су се под утицајем климатских прилика. Када је Киреш имао много воде, уливао се у Тису. У маловодној фази су се воде Киреша разливале у плитке депресије испод обода лесне заравни. Количина воде под природним условима је показала велике сезонске и вишегодишње осцилације. Данас је водоток Киреш регулисан на целој својој дужини. Његовим каналисањем и изградњом каналске мреже вода Киреша се одводи, заједно са подземним водама, у Тису. Исто тако, Киреш је у непосредној вези са Лудашким језером, преко којег прима вишкове воде из Палићког језера, односно са градског пречистача комуналних вода Суботице, што у великој мери мења природни водни режим и квалитет воде. Овај водоток представља реципијент одводњавања са 30 900 ha површине. Према Одлуци о утврђивању Пописа вода I реда („Сл. гласник РС“, број 83/2010), спада у међудржавне воде, природни водоток.

Педолошке карактеристике

На заштићеном подручју „Кањишки Јараши“ доминирају заслањени типови земљишта. Најзаступљенији земљишни покривач је ливадска црница солончакаста прошарана солончацима. У мањем обиму по заступљености је присутан чернозем са подтипом иловасто-песковити на песку и варијетет чернозем са знацима оглејавања у лесу.

Ливадска црница солончакаста прошарана солончацима захвата подручје западно и северозападно од Кањиже у потесу Кањишки пашњак (Велики пашњак) скоро до лесног платоа, западно од Мартоноша затим западно и јужно од Адорјана. Ливадске црнице (ливадски чернозем) су дубока земљишта са моћним хумусно-акумулативним хоризонтом.

Површина земљишта на заштићеном подручју „Кањишки Јараши“ има изглед благо таласасте равнице с местимичним депресијама које су под солончацима. Солончаци су везани првенствено за ниже рељефе и отуда се налазе растурени у пегама на већим површинама. Солончаци имају релативно лоше физичке особине не толико због присуства соли, колико због тешког механичког састава и израженог хидрофитног карактера, монтморилонитске глине, као и због извесне количине Na у адсорптивном комплексу. Солончаци су по правилу сиромашни органском материјом.

Чернозем иловасто-песковити на песку се простире на подручју Малог Песка. Чернозем иловасто-песковити на песку је подтип чернозема различитог механичког састава који је настао под утицајем генетичког процеса сазревања чернозема. По морфолошким особинама чернозем различитог механичког састава се одликује релативно дубоким хумусним А хоризонтом.

Чернозем са знацима оглејавања у лесу простире се западно од Мартоноша и северозападно од Адорјана и обухвата мањи део заштићеног подручја „Кањишки Јараши“. Чернозем са знацима оглејавања у лесу налази се и на лесном платоу и на лесним терасама. Чернозем са знацима оглејавања у лесу су творевине слабо алкалне до алкалне реакције.

Климатске карактеристике

За приказ климатских карактеристика заштићеног подручја коришћени су подаци са најближе метеоролошке станице на Палићу (102 m n.v.), за период 1991-2020. године. Посматрано подручје припада умерено-континенталној климатској зони са јаче израженим континенталним карактеристикама.

Најтоплији месец је јули са средњом месечном температуром 22,9°C, а најхладнији јануар (0,2°C). Средња годишња температура износи 11,8°C. Средња годишња вредност влажности ваздуха за посматрани период износи 72,4%. Северни део АП Војводине прима мало падавина, али је повољна околност та што су добро распоређене по годишњим добима, те вегетациони период има довољно падавина. Годишњи просек падавина износи 590 mm. Месец јун има највећи средњи месечни просек који износи 74 mm, док је просечно најмање било падавина у јануару 33 mm. Појава града није толико честа, док се снежни покривач задржава у просеку 25,6 дана. Просечна инсолација у току године износи 2188 сати, док је број облачних дана 93. Доминантни ветрови на овом подручју дувају из правца севера и северозапада са годишњим просеком честина 277‰, а после њега југоисточни ветар (кошава) 213‰. Брзине ветрова оне се обично подударају са честицама па тако највећу брзину има северозападни ветар 3,1 m/s.

Сеизмолошке карактеристике

Према карти сеизмичког хазарда за повратни период од 475 година, посматрано подручје се налази у зони са могућим земљотресом VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали.

3.1.2. Природне вредности

3.1.2.1. Природна добра

Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“ представља највећи очувани комплекс слатинских пашњака на десној обали Тисе и највећу очувану просторну целину слатина у Бачкој. Као последице географског положаја, на подручју Кањишких јараша делују посебни климатски и хидролошки услови који стварају и трајно одржавају јединствени комплекс слатина са ерозијом формираним микрорељефом и спектром заслањених станишта од сланих мочвара до благо заслањене степске вегетације.

ПИО „Кањишки јараши“ представља заштићено подручје регионалног значаја, односно природно добро II категорије, имајући у виду да је за предметно подручје покренут поступак заштите. Заштићено подручје заузима површину од 3.472,17 ha, на којој се успостављају режими заштите II и III степена и обухваћено је заштитном зоном површине 5.418 ha.

Заштићено подручје се састоји од три, просторно одвојена подручја, која су описана као субјединце „Мартоношки пашњак“, „Сточни пашњак“ и „Слатине код Трешњевца“.

На највишим деловима терена су очувани остаци степске вегетације, а већи канали представљају заменска станишта врстама Тиских мртваја, чији број је драстично смањен регулацијом реке.

ПИО „Кањишки јараши“ припада подручјима са највећим бројем птица у Србији. Забележено је око 235 врста птица, од којих су 203 врсте строго заштићене. На овом подручју гнезди се 99 врста. Слатински комплекс се налази на источном европском миграционом путу птица и има важну улогу као станиште за одмарање, исхрану и зимовање. „Кањишки јараши“ су уврштени у границе међународно значајног подручја за птице у Србији - Important Bird Area, под називом „Суботичка језера и пустаре“ RS002 и као такво припада потенцијалним Натура 2000 подручјима.

Међународни статус заштићеног добра

Заштићено подручје ПИО „Кањишки јараши“ обухвата делове подручја значајно за биљке (IPA - Important Plant Area) издвојено међународним пројектом *Plantlife*. Припада подручју значајном за птице (IBA - Important Bird Area) Суботичка језера и пустаре RS002IBA, издвојено по строгим критеријумима IBA пројекта чији је носилац међународна организација *Bird Life International*.

3.1.2.2. Природни ресурси

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана налазе се лежишта глине и природног гаса са овереним билансним резервама у експлоатацији, изворишта/лежишта, истражни и експлоатациони простори подземних и геотермалних и минералних вода у експлоатацији, са овереним билансним резервама. Експлоатација минералних сировина се врши под условима које прописује Закон о рударству и надлежни Секретаријат за енергетику и минералне сировине.

Хидрогеотермални потенцијал овог простора испитан је са три бушотине у експлоатацији Кж-1/х, Кж-2/х и Кж-3/х. Издашност регистрована је на бушотини Кж-1/х износи 1,8 l/s, температура 41°C, издашност бушотине Кж-2/х износи 9,3 l/s, температура 65°C и бушотина Кж-3/х издашности 12,5 l/s, температуре на изласку из бушотине 70°C. Термалне бушотине су експлоатацији и користе се за загревање Бање „Кањижа“ и у балнеошоке сврхе.

3.1.3. Културно наслеђе

Непокретно културно наслеђе је заступљено и неравномерно распоређено на укупном подручју обухвата Просторног плана. За потребе сагледавања културног и историјског наслеђа, материјалних остатака у обухвату Просторног плана, коришћени су подаци добијени из:

- Предлога за стављање под заштиту као заштићено подручје II категорије: Предео изузетних одлика „Кањишки јараши“ (Покрајински завод за заштиту природе, 2017. година);
- Просторног плана општине Кањижа („Службени лист општине Кањижа“, бр. 19/12 и 18/21);
- Информациони систем непокретних културних добара (ИС НКД) Републике Србије и
- са сајта Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица.

Увидом у доступне податке може се констатовати да се посматрано подручје развијало од периода праисторије. Археолошки подаци из каменог доба откривени су на већем броју локалитета уз руб лесног платоа у атару Велебита, на хумкама према Хоргошу и на подручју Кањиже. Рубни делови плавних подручја су представљали иделане локације за живот: становници су имали на располагању разноврсни мозаик влажних и сувих станишта, која су користили по природној динамици сезонских промена водног режима. Накит и керамика из бронзаног доба, пронађени у гробовима на обронцима лесног платоа код Велебита и близу Кањиже, указују на присуство развијених култура које су поседовале и предмете медитеранског порекла. Постојање утврђења код ушћа Киреша у римском периоду, као и средњевековни подаци указују на скоро континуирану насељеност простора. За време турске владавине насеља су уништена. Крајем XVII века десна обала Тисе је била ослобођена од турака, а планско насељавање пустара, започето у XVIII веку, наставило се и после Другог светског рата.

Непокретна културна добра су неравномерно распоређена, односно груписана су у насељима, и око насеља Хоргош и Кањижа. У обухвату Просторног плана, а ван посебне намене се налази 7 (седам) непокретних културних добара, и то: 1 (један) споменик културе од великог значаја, 1 (једно) археолошко налазиште од великог значаја и 5 (пет) споменика културе.

Табела 1. Преглед непокретних културних добара

Р. бр.	Назив	Врста	Значај	Катастарска општина
1.	„Црквине“	Археолошко налазиште	Велики значај	Хоргош
2.	Каштел „Карас“	Споменик културе	Велики значај	Хоргош
3.	Железничка станица Камараш	Споменик културе	Значај	Хоргош
4.	Вила у Камарашу	Споменик културе	Значај	Хоргош
5.	Магазин за жито	Споменик културе	Значај	Хоргош
6.	Кафана „Вигадо“ у Народном парку	Споменик културе	Значај	Кањижа
7.	Српска православна црква „Арханђела Михајла“	Споменик културе	Значај	Кањижа

Добра која уживају претходну заштиту су равномерно распоређена на укупном подручју обухвата Просторног плана. Већи број археолошких локалитета се налази у обухвату посебне намене.

Табела 2. Преглед добара која уживају претходну заштиту

Р. бр.	Назив	Катастарска општина
1.	Просторна културно-историјска целина Кањиже	Кањижа
2.	Просторна културно-историјска целина Хоргоша	Хоргош
3.	Просторна културно-историјска целина Хоргош Камараша	Хоргош
4.	Сеоска кућа, к.п. бр. 3558/23	Велебит
5.	Сеоска кућа, к.п. бр. 1915 (1515)	Мали Песак
6.	Католичка црква, к.п. бр. 2934.	Мале Пијаце
7.	Салаш „Дукаи“, к.п. бр. 3795, 3796.	Трешњевац
8.	Католичка црква, к.п. бр. 594.	Трешњевац
9.	Спомен обележје на месту Сенђанске битке, к.п. бр. 3468/2.	Трешњевац
10.	Археолошки локалитет -Рибарски трг	Кањижа
11.	Археолошки локалитет -Културни центар	Кањижа
12.	Археолошки локалитет -Керамика	Кањижа
13.	Археолошки локалитет -Буџак	Кањижа
14.	Археолошки локалитет -Буџак	Хоргош
15.	Археолошки локалитет -Чонтпарт	Хоргош
16.	Археолошки локалитет -Камараш	Хоргош
17.	Археолошки локалитет -Пречистач	Хоргош
18.	Археолошки локалитет -Стара шума	Хоргош
19.	Археолошки локалитет -Ибољаш	Хоргош
20.	Археолошки локалитет -Кишхоргош	Хоргош
21.	Археолошки локалитет -Стуб 97	Хоргош
22.	Археолошки локалитет -1 km	Хоргош
23.	Археолошки локалитет -Кун халом	Хоргош
24.	Археолошки локалитет -Васторок	Хоргош

Р. бр.	Назив	Катастарска општина
25.	Археолошки локалитет -Сич халом	Хоргош
26.	Археолошки локалитет -Маринка халом	Хоргош
27.	Археолошки локалитет -Кертец халом	Хоргош
28.	Археолошки локалитет -Фодор салаш	Хоргош
29.	Археолошки локалитет -Жабина хумка	Хоргош
30.	Археолошки локалитет -Грбави рукав	Зимоњић
31.	Археолошки локалитет -Капетански рит	Мале Пијаце
32.	Археолошки локалитет -Циглана	Мале Пијаце
33.	Археолошки локалитет -Циглана	Мале Пијаце
34.	Археолошки локалитет -Богарзо	Мале Пијаце
35.	Археолошки локалитет -Дупла хумка	Мале Пијаце
36.	Археолошки локалитет -Велика хумка	Мали Песак

3.1.4. Вредности карактера предела

Карактер предела посматраног подручја се сагледавају кроз специфичан водни режим и континенталне климатске одлике подручја. Вегетација заштићеног подручја је била мозаично распрострањена, на вишим деловима терена је доминирала степа, док су нижи делови били покривени мозаиком заслањених степа, ливада и мочвара. Степска вегетација је прилагођена сезонским колебањима температуре и падавина, а слатине настају под утицајем подземне воде, док је ниво воде подложен сезонским осцилацијама. Типичне сезонске осцилације нивоа подземне воде изазивају плављење депресија током пролећног максимума и омогућују испаравање подземне воде преко земљишних капилара током сушног летњег периода, када је ниво подземне воде испод површине. Уколико је већа количина воде изгубљена испаравањем у односу на количину примљену путем падавина, долази до заслањивања земљишта у депресијама, стварајући екстремне услове за живи свет.

Кањишки јараши представљају комплекс заслањених станишта лесне терасе уз реку Тису. Подручје је под утицајем подземних вода које стижу са простране пешчаре међуречја Дунава и Тисе, која се већим делом налази у Мађарској. Како је кретање воде у лесу спорије, на граници песковитог терена и леса подземна вода се „нагомилава“ и често плави ниже делове терена. Канали за одводњавање убрзавају отицање ових вода, али због огромних резерви пешчаре, ефикасност система за одводњавање је ограничена. Мелиоративни канали спречавају редовна плављења у пролећном периоду, што је природна особина ових слатина, али у влажним годинама нижи терени су ипак под водом, што успорава или онемогућује раслањивање подручја. Систем мелиоративних канала усмерава ове воде у канализовано корито Кереша, смањујући утицај вода са пешчаре на водни режим јужног дела подручја. Централни и јужни део подручја је под утицајем вода пореклом са Бачког лесног платоа, под чијим утицајем су настале и слатине између платоа и плавног подручја код Сенте и Бечеја.

Заслањени комплекс пашњака представља релативно очувану целину травне вегетације. Травни комплекс је са три стране заокружен обрађеним површинама, а према северу се надовезује на мозаик обрађених и травних површина руба пешчаре, међу којима су и субјединице СРП „Селевењске пустаре“, као и пригранична заштићена подручја у Мађарској. Основну матрицу предела заштићеног подручја чине пашњаци. Влажна станишта у депресијама, као и обрађене површине на вишим деловима терена формирају мање-више изолована острва. Док заслањена влажна станишта представљају природне елементе овог комплекса, обрађене површине су настале преораванњем степских станишта која су заузела највише делове терена.

Претварањем пашњака у оранице дошло је до драстичног смањења степских станишта и до унутрашње фрагментације подручја. Оранице представљају извор негативних утицаја на препознату вредност карактера предела (загађење, бука, присуство људи), који испољавају ефекат руба на своја окружења до удаљености од неколико стотина метара. Присуство ових обрађених површина драстично смањује величину станишта повољних за опстанак осетљивих врста (станишта типа унутрашњости). Истовремено, присуство полуинтензивних ораница ствара повољне услове за врсте којима аграрне површине служе за исхрану, неким чак и за гнезђење. Овај позитиван ефекат се испољава само у случају култура на којима се не користе пестициди.

Разлика у геоморфологији северног и јужног дела Кањишких јараша се одражава на типове влажних станишта, као и на фрагментацију травних површина. Депресије на северу су настале радом ветрова. Оне су најчешће елиптичног облика, плитке и у њима се вода задржава најкасније до почетка лета, што одговара вегетацији плављених ливада. Слане мочваре су присутне само на мањим површинама. У овом мозаику плављене слатинске ливаде и степске површине су имале скоро исту покривност, што је побољшало проходност терена у периодима високих вода. Мозаик ниских пешчаних дина и плитких депресија је омогућио формирање салаша на преораним узвишењима, чији власници су користили заслањене депресије као кошанице и пашњаке.

Због мале густине становања, према салашима на већој удаљености од насеља није изграђена инфраструктура, због чега су већином запуштени, али њихови остаци се још уочавају на терену. Због наведеног, ненасељена унутрашња целина слатина на северном делу заштићеног подручја је настала током последњих деценија. Из истог разлога, на овом делу границе подручја су веома разуђене, пратећи обод обрађених површина на узвишењима. На јужном делу подручја структура предела је одређена положајем некадашњих речних рукаваца - палеомеандара и речних греда које прате обалу некадашњих речних токова. Остаци палеомеандара су дугачки до једног километра, њихова дубина постепено расте од некадашњег узводног дела према низводном. Њихови дубљи делови се исушују тек крајем лета, што је повољно за опстанак сланих мочвара.

Асфалтирани путеви су израђени на ниским насипима. Због теже проходности терена, салаши су формиран дуж обода слатина, у неколико низова. Ова организованост и већа густина становања су допринели да су низови салаша у близини насеља снабдевани електричном енергијом, а атарски путеви засипани туцаником или ломљеним црепом. Број запуштених објеката је мали и већина ових домаћинстава припада корисницима слатинских пашњака. Салаши обезбеђују домаће животиње, чија испаша је неопходна за опстанак пашњака, али су извори и бројних негативних утицаја, као што је загађење, бука, светлосно загађење током ноћи и утицај домаћих животиња. Привремена влажна станишта слатинских депресија, у чијој су води у пролећном периоду концентрације соли ниске, служе као место за размножавање водоземцима. У периоду сеобе обезбеђују храну огромним јатима птица, које се хране и одмарају на овом простору.

3.1.5. Становништво

Анализа демографског развоја подручја Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991 - 2011. године. У посматраном подручју, у укупно 10 насеља, према резултатима пописа становништва 2011. године, живело је 23373 становника у 9290 домаћинстава, просечне величине од 2,5 чланова по домаћинству.

У обухвату Просторног плана се налази десет насељених места, док ће након дефинисања коначне границе обухвата Просторног плана, за даљу анализу демографског развоја подручја бити приказано становништво насеља која се налазе уз границу заштићеног подручја. Анализа је извршена на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991- 2011. године.

Број становника севернобанатске области је у опадању у периоду 1991-2011. године, што важи и за општину Кањижу. Депопулација је посебно изражена у сеоским насељима. Највеће насеље у окружењу је Кањижа, са 9871 становником. Према Попису становништва из 2011. године, у 10 насеља ширег подручја, живело је 23373 становника у 9290 домаћинства.

Табела 3. Број становника и домаћинства насеља у обухвату Просторног плана*

Општина/ Град	Насеље	Број становника по методологији пописа 2002. године			Индекс 2011/ 2002	Укупан број домаћинства
		1991. г	2002. г	2011. г		2011. г
Кањижа	Адорјан	1158	1128	1037	91.9	374
	Велебит	361	366	277	75.7	122
	Зимоњић	282	340	244	71.8	90
	Кањижа	11541	10200	9871	96.8	3948
	Мале Пијаце	2144	1988	1811	91.1	689
	Мали Песак	150	115	94	81.7	40
	Мартонош	2423	2183	1988	91.1	805
	Тотово Село	765	709	618	87.2	242
	Трешњевац	2028	1868	1724	92.3	684
	Хоргош	7201	6325	5709	90.3	2296
Укупно		28053	25222	23373	92.7	9290

*насеља у обухвату према Одлуци о изради Просторног плана

3.1.6. Мрежа и функције насеља

Мрежу насеља на простору обухваћеном оквирном одлуком о изради Просторног плана чини десет насеља општине Кањижа: Адорјан, Велебит, Зимоњић, Кањижа, Мале Пијаце, Мали Песак, Мартонош, Тотово Село, Трешњевац и Хоргош. Осим општинског центра сва насеља су сеоског карактера.

У оквиру обухвата Просторног плана заступљена је мала просечна величина насеља. Дистрибуција становништва према величинским категоријама у насељима у обухвату показује да су сва насеља у величинској категорији од 1001-3000 становника, изузев општинског центра, са просечном популационом величином од 929 становника.

3.1.7. Јавне службе

У насељеним местима заступљене су све неопходне јавне службе од месних канцеларија, предшколских и школских установа, домова здравља, домова културе, библиотека и пошта, до здравствених установа, апотека, ветеринарских станица и спортско-рекреативних садржаја. Постојеће службе је неопходно унапредити, а недостајуће планирати у зависности од потреба локалне заједнице.

Посматрајући насељена места која се налазе на подручју обухвата Просторног плана и узимајући у обзир њихову величину и карактер, покривеност и заступљеност јавних служби у највећој мери задовољава потребе становништва.

3.1.8. Привреда

Пољопривреда

На северној страни Кањишког пашњака земљиште је приведено култури. Гаји се претежно пшеница, сунцокрет и шећерна репа. У сушним годинама приноси су ниски. То нарочито важи за сунцокрет и шећерну репу. На формирање степске вегетације на подручју Кањишких Јараша поред постојећих природних и еколошких фактора, утицали су антропозоогени фактори, нарочито кошења и испаше. Најзаступљеније расе домаћих животиња на овом подручју су: Цигаја овца, Нониус коњ, Балкански магарац, Домаће шарено говече у типу симентал и различите врсте домаће живине.

Пољопривредни произвођачи са подручја Кањишких Јараша (Капетанског рита) су организовани ради заједничке испаше и ради заједничког наступа на тржишту, у „Аграрну Унију“ општине Кањижа која је основана 2008.године.

У границама заштићеног подручја „Кањишки јараши“ налази се и рибњак „Капетански рит“, који се налази надомак села Велебит и на удаљености од 17 km од туристичког комплекса Палић код Суботице. Рибњак „Капетански рит“ један је од највећих у Србији и простире се на 670 ha површине воденог огледала. Годишње се производи 1.000 t рибе, од чега 80% шарана и 20% толстолобика и амуре.

Туризам

ПИО „Кањишки јараши“ има повољан геосаобраћајни положај који са аспекта развоја туризма има велики значај. Вредности заштићеног подручја у погледу туристичке валоризације могу се оценити као добре на плану садржајности простора, вредности природне и културне баштине и делом приступачности дестинације, док материјална база и организованост представљају ограничавајуће факторе.

Подручје Кањишких јараша је предео, који поред својих природних вредности поседује значајне предеоне, естетске и културно-историјске вредности, настале интеракцијом природних потенцијала подручја и традиционалног начина живота локалног становништва. У планском периоду ће се развијати следећи видови туризма који могу допринети одрживом развоју заштићеног подручја:

- *еко туризам* се може развијати кроз следеће активности: birdwatching (посматрање птица - колонија заштићених чапљи итд.), фото сафари, јахање, вожња бициклима, стручно и научно упознавање и проучавање природних вредности, сакупљање лековитог биља, печурака и др.;
- *здравствено – рекреативни туризам* развија се на локалитетима ван заштићеног подручја, али је покренута процедура за проглашавање Велебита и околине ваздушном бањом, што ће повећати број посетилаца и туристички значај Кањишких јараша;
- *спортско – рекреативни туризам* (излетнички туризам) који се планира на језеру Велебит, Хоргошу, Мартоношу и на салашима. Овај вид туризма подразумева обезбеђење услова за организоване или слободне активности у природи: веслање, бициклизам, џогинг, коњички спорт. На одређеним просторним целинама заштићеног подручја постоји могућност за обележавање, односно изградњу стаза за пешачење, јахање и сл.;
- *сеоски туризам* могуће је развијати у свим сеоским насељима, а могућности за његов развој су веома велике. Сеоске архитектонске вредности уобличене у туристички производ, су предмет интересовања савременог туристе;
- *културно – манифестациони туризам* се развија у насељима Кањижа, Хоргош, Трешњевац. Овај вид туризма треба да се развије у заштитној зони природног добра, у складу са мерама заштите. Културно – историјске споменике требало би имплементирати у туристичку понуду овог подручја.

3.1.9. Инфраструктура

3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни – друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички и водни саобраћај користе само повремено, при превозу путника и масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **Државни пут А1 (Е-75)/М-22, аутопут**, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Хоргош) - Нови Сад - Београд - Ниш - Врање - државна граница са Македонијом (гранични прелаз Прешево),
- **Државни пут Iб реда бр.13/Р-119**, Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Кикинда-Зрењанин-Чента-Београд,
- **Државни пут IIа реда бр.100/М-22.1**, Хоргош - Суботица - Бачка Топола - Мали Иђош - Србобран - Нови Сад - Сремски Карловци - Инђија - Стара Пазова – Београд,
- **Државни пут IIа реда бр.102/Р-119**, Кањижа - Сента - Ада - Бечej - Темерин - веза са државним путем 100,
- **Државни пут IIб реда бр.300**, Суботица - Велебит - веза са државним путем 102,
- **Државни пут IIб реда бр.301/Р-119.3**, Војвода Зимонић – Велебит.

Основни путни правци који омогућавају даљинска и транзитна кретања, као и везе са центрима међународног (Нови Сад) и националног ранга (Суботица), су: ДП А1 (Е-75), ДП бр.13, ДП бр.100, ДП бр.102. То су саобраћајни капацитети који омогућавају и субрегионално и регионално повезивање, као основни су апсорбери свих саобраћајних збивања у обухваћеним општинама. Такође су и путеви који омогућују изворно-циљна кретања и омогућују квалитетна међунасељска повезивања у обухвату Просторног плана.

Систем општинских путева у обухвату Просторног плана су различитог степена изграђености и омогућују доступност овом простору из свих праваца, са везама на државну путну мрежу високог ранга (ДП I и II реда).

У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана, налазе се и некатегорисани путеви (приступни и атарски путеви), који су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Железнички саобраћај је својевремено имао врло важну улогу у развоју овог подручја. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго), изгубио је позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века), знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. Од пруга које су у обухвату која тренутно функционишу, треба издвојити правац:

- регионална пруга бр.201, Суботица – Хоргош – државна граница – (Röscke), док је још присутна и
- ЖПВЕ железничка пруга ван експлоатације (некадашња локална пруга бр. 3), Хоргош – Кањижа - Сента.

Железнички саобраћај има мали удео у туристичким кретањима на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на аутобуски превоз, могао би имати значајно учешће у туристичким кретањима првенствено код путовања већег броја путника.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Просторним планом заступљен је преко међународног/међудржавног пловног пута реке Тисе, са релативно скромним просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативним и превозним капацитетима (прихватни објекат наутичког туризма код Кањиже).

Немоторни саобраћај је заступљен преко бицикличких коридора међународног, националног и локалног ранга. Међународна бицикличка стаза – цикло коридор 11², Тиски коридор, позиционирана је уз реку Тису и делом уз категорисану и некатегорисану путну мрежу у обухвату.

Поред међународног у обухвату се налазе и стазе националног ранга – уз ДП бр. 100, бр.300, бр.301 као и мрежа стаза локалног нивоа од којих се издваја „Панонска осмица“.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи аеродром Суботица (Биково). Оба терминала у потпуности задовољавају садашње обиме транспортних захтева.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски, железнички и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више праваца, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

3.1.9.2. Водна и комунална инфраструктура

На територији општине Кањижа делимично је реализован део Хидросистема „Северна Бачка“, и то подсистем „Тиса-Палић“, заједно са краком до водотока Чик и Криваја. Намена хидросистема је претежно за наводњавање, али и за потребе допуне недостајућих количина воде језера и акумулација, потребе водоснабдевања становништва и индустрије, узгоја риба, рекреације, туризма и др. Тренутно се систем веома мало користи, иако представља економски веома вредан потенцијал развоја.

Системи за одводњавање

Каналска мрежа, која је изграђена на заштићеном подручју и његовој околини, прилагођења је конфигурацији терена. На лесној тераси одводњавање је извршено на тај начин што су унутрашње депресије каналама спојене са холоценским долинама створеним природним путем – Кањишким потоком и Жутиим Јендеком код Адорјана (Ђере, Томић, 1982). Заштићено подручје захвата делове 3 слива за одводњавање, и то: слив Киреш, Хоргош-Мартонош слив XI и Стари Киреш слив IX. У Табели бр. 4 дати су подаци за целокупне сливове који се налазе већим или мањим делом унутар граница заштићеног подручја.

² *Cap du nord - Les lacs finlandais - Helsinki - Tallin - Tartu - Vilnius - Varsovie - Cracovie - Kosice - Belgrade - Skopje - Thessaloniki - Athens*

Табела 4. Основне карактеристике система за одводњавање на подручју општине Кањижа

Ред. бр.	Слив	Површина (ha)	Укупна дужина каналске мреже (m)
1.	Кереш	19.892,39	36.593
2.	Хоргош-Мартонош слив XI		47.284
3.	Стари Кереш слив IX	3.273,40	13.921

Слив Кереш обухвата лесну терасу и југоисточне ниже делове пешчаре, има каналску мрежу мање густине, одводњава се гравитацијом, са водопривредног аспекта има међуопштински и индиректно и међународни значај. Слив Хоргош-Мартонош обухвата већим делом лесну терасу, обухвата мање квалитетно земљиште за пољопривредну производњу, има каналску мрежу мање густине, одводњава се гравитацијом, са водопривредног аспекта има међународни значај (границом пресечен слив).

Слив Стари Кереш обухвата делом алувијалну раван и лесну терасу, обухвата мање квалитетно земљиште, има малу густину каналске мреже, одводњава се гравитацијом и црпљењем. У Табели бр. 5 дате су основне техничке карактеристике главних канала система за одводњавање на заштићеном подручју. Важно је напоменути да је водопривредни назив водотока Кереш канал К-VIII-0. Табелом бр. 6 су приказане основне карактеристике црпних станица које се налазе на системима за одводњавање.

Табела 5. Основне техничке карактеристике главних канала система за одводњавање

Р. бр.	Канал	Слив	Дужина	Карактеристике канала на уливу			
				Ширина дна	Кота терена	Нагиб косина	Кота дна
2.	Главни К-XI-0	Хоргош-Мартонош	16+115	5,0	83,10	2	79,26
3.	Главни К-X-0	Кањишки рит	6+087	2,0	77,90	2	73,75
4.	Главни К-IX-0	Стари Кереш	7+200	1,5	79,43	1,5	76,10
5.	Главни К-VIII-0	Кереш	21+040	2,0	82,60	2,5	77,20

Табела 6. Основне карактеристике црпних станица које се налазе на системима за одводњавање на подручју општине Кањижа

Р. бр.	Назив ЦС	Врста ЦС	Систем за одводњавање	Локација "ЦС"	Кота "0" водомера	Мин. радни ниво	Мах. радни ниво	Капацитет (m ³ /s)
1.	ЦС-7 Адорјан	штаб.	Кањишки рит	km 134+385	73,50	73,9	75,70	500 и 650
2.	ЦС-8 Стари Кереш	штаб.	Стари Кереш	km 145+512	76,00	77,3	78,80	500
3.	ЦС-11 Мартонош	штаб.	Хоргошко-Мартоношки рит	km 152+050	74,00	74,7	76,00	500 и 2 x 1000

На подручју Кањишких јараша се налази канал Адорјан-Велебит, који је део вишенаменског Регионалног хидросистема за снабдевање водом Северне Бачке – Подсистема „Тиса-Палић“. Канал првенствено служи за снабдевање водом акумулације Велебит, одакле се вода транспортује даље по потреби. Рибњак „Капетански рит“ се такође снабдева водом из канала (период април-август), а канал служи и за одбрану од унутрашњих и спољних вода. Код високих вода Тисе и Кереша, вода из Кереша се прелива у канал Адорјан-Велебит, а по потреби вишкови се препумпавају у акумулацију Велебит. Водостај у каналу се креће између кота 81 и 82 m н.в. и зависи од актуелних захтева корисника и активности унутар система. Водоток Кереш (Кереш), у складу са Заједничким правилником српскомађарске комисије за водопривреду, треба да прими и транзитне воде из Мађарске. Одржавање водотока се одвија у складу са овим Правилником.

Канали и одбрамбени подсистеми који се налазе на подручју кањишких јараша:

- Главни канал К-ХИ-0 Хоргош Мартонош
- Подсистем за одбрану од поплава Зимоњић
- Главни канал Кереш (канализовани ток Кереша) и део канала Стари Кереш

Систем за наводњавање

На јужном делу заштићеног подручја налази се деоница делимично реализованог Регионалног хидросистема „Северна Бачка“, подсистем „Тиса– Палић“. Овај подсистем се састоји од следећих главних целина: црпна станица „Адорјан“, канал ЦС „Адорјан“-ЦС „Велебит“, црпна станица „Велебит“, брана Велебит са акумулацијом, црпна станица „Ором“, канал ЦС „Ором“-разделна грађевина–језеро Палић и канал разделна грађевина–водоток Чик. Од наведених се на делу заштићеног подручја налазе канал ЦС „Адорјан“-ЦС „Велебит“ и брана Велебит са акумулацијом. Намена хидросистема је претежно за наводњавање, али и за потребе допуне недостајућих количина воде језера и акумулација, потребе водоснабдевања становништва и индустрије, узгоја риба, рекреације, туризма и др. Тренутно се систем веома мало користи.

Табела 7. Основни подаци за системе за наводњавање који су на подручју Кањижа

Ред. бр.	Систем за Наводњавање	Површине у 2003.		Црпна станица капацитет Q (l/s)
		Инсталисани капацитет	Ангажовани капацитет	
ВОДОЗАХВАТ – ТИСА				
1.	Кањишки рит	600	600	500
2.	II тераса код Кањиже	500	500	300
3.	Мартоношки мали рит	160	160	180
4.	Хоргошко-Мартоношки рит	500	500	500

Инвестиционо одржавање система за наводњавање укључује:

- ручно и машинско кошење (тракторском косачицом, багерским тарупом) каналског профила, обалог појаса канала и објеката, уклањање трске из каналског профила;
- измуљење каналског профила (применом багера, булдожера и камиона).

Хитни санациони радови- захтевају потпуно пражњење каналског профила од воде ради обезбеђења приступа деловима објеката који су иначе под водом и отклањања насталих проблема. Радови на уклањању биљне вегетације се врше у периоду од маја до септембра, а радови на измуљењу се врше у летњем периоду (јул-август). Хитни санациони радови се врше у што краћем року од тренутка настајања потребе за таквим радовима, у року неколико сати, колико је потребно за транспорт механизације на предметну локацију. Било каква ограничења везана за радове на редовном одржавању канала Адорјан-Велебит могу да угрозе функционалност целог система.

Рибњак и акумулација

На самој граници заштићеног подручја, на тремеђи насеља Велебит, Мале Пијаце и Мали Песак, изграђен је слатководни рибњак „Капетански рит“ површине око 640 ha. Рибњак се снабдевао водом из водотока Киреш, а од 2011. године се, пуштањем у погон нове црпне станице, посредством канала Тиса – Палић, снабдева водом из Тисе. Вода из рибњака се, без пречишћавања, упушта у каналисани водоток Киреш и каналску мрежу у сливу Киреша. На локацији изнад насеља Велебит налази се акумулација на систему канала Тиса-Палић чија површина је 100 ha. Подземне воде Највиши нивои подземних вода су између реке Тисе и линије: Хоргош Мали Песак-Зимоњић-Адорјан, што је свакако утицај саме Тисе и Киреша. На овом подручју максимуми подземних вода су врло близу терена, а на појединим локалитетима излазе чак и на површину терена, што доводи до превлажености и заслањивања земљишта.

Водоснабдевање

Систем водоснабдевања на територији општине Кањижа чине 12 изворишта, са 33 бунара, 230 km водоводне мреже, 11.180 кућних прикључака. Становништво општине снабдева се водом захватањем подземних вода артерских и субартерских издани. Укупна експлоатација подземних вода на територији општине износи око $Q=64$ l/s. Водозахватни објекти су искључиво типа бушених бунара. У бунарима се каптира водоносни слој на дубини између 75 и 146 m и на дубини између 170 и 220 m. Бунари су бушени реверсном или класичном методом, опремљени су филтерском бунарском конструкцијом (пречника \varnothing 219 mm или 323 mm).

У 10 насеља територије СО Кањижа (Кањижа, Хоргош, Фодор школа, Зимонић, Велебит, Ором и Ново Село, Долине, Трешњевац, Тотово Село и Мале Пијаце) водоснабдевање, одвођење и пречишћавање отпадних вода врши се под надзором фирме „Потиски водоводи“ из Хоргоша од 1968. године. Водоснабдевањем на подручју две месне заједнице: МЗ Мартонош (насеље Мартонош и Мали Песак) и МЗ Адорјан управљају саме месне заједнице.

Генерално посматрајући, сва насеља у општини користе исти ресурс подземних вода, те је сходно овоме проблематика квалитета захваћене воде приближно иста у свим насељима. Квалитет воде је релативно константан, с обзиром на хидрогеолошке и хидрохемијске карактеристике водоносног слоја. Постоји извесна разлика у карактеру вода захваћеног на плићем хоризонту у односу на квалитет воде на дубљем хоризонту. У садашњем тренутку једине мере кондиционирања су дезинфекција (активна мера) и испирање мреже (пасивна мера). Критични параметри у саставу захваћене воде системом водоснабдевања су амонијак, гвожђе, арсен, утршак $KMnO_4$, боја и др. Степен прекорачења граничних концентрација је различит од насеља до насеља.

Одвођење и пречишћавање отпадних вода

На територији Општине Кањижа интензивна изградња система водоснабдевања у прошлости није праћена и интензивном изградњом канализационе мреже. Од укупно 13 насеља у Општини само у насељима Кањижа и Хоргош постоји изграђена је канализациона мрежа и то у врло скромном обиму у односу на систем водоснабдевања. Само у протеклих неколико година вршена је интензивна градња ове инфраструктуре, али је још увек веома мали проценат прикључивања на мрежу у односу на могућности при изградњи уличних колектора. Са аспекта пречишћавања отпадних вода стање је идентично, систем пречишћавања отпадних вода је реализован у насељу Кањижа и на линији воде и на линији муља, док је у насељу Хоргош изграђен скромнији уређај. У осталим насељима не врши се прикупљање и одвођење отпадних вода фекалног порекла и употребљена вода се упушта у септичке јаме а атмосферска вода се одводи отвореним јарковима или се пак разлива по околном терену.

Одвођење атмосферских вода

Степен достигнутог развоја у овој области у значајној мери заостаје иза развоја како водоснабдевања, тако и канализације отпадних вода. Постигнути степен изграђености је веома низак. У ову област спадају канализациони системи где се помоћу отворених земљаних (обложених и необложених) канала прикупља атмосферска вода и одводи до могућих водопријемника. Задатак прикупљања и одвођења атмосферских вода припада друштвеној заједници на нивоу општине Кањижа. С обзиром на нерешен статус (надлежност, финансирање, изградња, управљање и одржавање) ове комуналне делатности, постигнути резултати су изузетно скромни.

Задатак ове канализационе мреже се односи на прикупљање и одвођење меродавних краткотрајних киша (одређеног трајања и учесталости појаве). Сходно овоме, димензије ове канализационе мреже треба да су знатно веће од канализације отпадних вода. Ово подразумева и далеко већа потребна финансијска средства за изградњу.

Технички савремен и исправан начин одвођења атмосферских вода путем затворених цевних канализационих система је изузетно скромно заступљен. Изузетно мала дужина атмосферске канализације постоји у Кањижи, а још мање у Хоргошу. Дужина ових траса, иначе износи свега неколико километара. Нешто више има отворених земљаних канала у насељима целе општине, процењено на десетина километара. Отворени земљани канали, су мање ефикасни и у погледу одржавања веома захтевни.

3.1.9.3. Енергетска инфраструктура

Електроенергетска инфраструктура

На простору обухваћеном Просторним планом постоји изграђена преносна и дистрибутивна мрежа. Потрошачи се снабдевају електричном енергијом из постојећих трансформаторских станица ТС Кањижа, 110/35/20 kV и ТС Сента 110/20 kV.

Термоенергетска инфраструктура

У обухвату ПИО Кањишки јараши, изграђена је дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar изграђена у уличним коридорима насељених места, дистрибутивна гасоводна мрежа од челичних цеви максималног оперативног притиска 16 bar за снабдевање потрошача у насељима, као и мерно регулационе станице за широку потрошњу у насељима.

Дистрибутивна гасоводна мрежа у насељима је притиска до 4 bar, изграђена у уличним коридорима насељских саобраћајница.

У делу подручја посебне намене, налази се дистрибутивна гасоводна мрежа од полиетиленских ПЕ цеви максималног оперативног притиска 4 bar.

На простору обухвата плана налети се изграђења транспортна гасоводна мрежа притиска већег од 16 bar и нафтовод Адорјан- РФН Нови сад.

Обухват ПИО Кањишки јараши, преклапа се са Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске–граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19) на територији општине Кањижа, планирани одвојак магистралног гасовода граница Бугарске–граница Мађарске за Републику Српску се не налази у обухвату предметног ППППН ПИО „Кањишки јараши“.

На простору обухвата Плана, налазе се објекти за експлоатацију гаса СГС (сабирна гасна станица), СС (сабирана станица), бушотине и бушотински цевоводи за експлоатацију и транспорт природног гаса и нафте, и приступни путеви до објеката за експлоатацију.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

У претходном периоду, на регионалном и локалном нивоу нису развијене посебне мере које се односе на ОИЕ и њихово коришћење.

На простору обухвата за сада се користи геотермална вода, за загревање Бање „Кањижа“ и у балнеошоке сврхе.

Енергетска ефикасност

Карактеристика енергетског система на предметном подручју, у функцији ефикасног коришћења енергије и енергената, није на високом нивоу, а заступљена је и нерационална потрошња енергената.

3.1.9.4. Електронска комуникациона инфраструктура

На простору обухваћеном Просторним планом постоји изграђена електронска и комуникациона инфраструктура.

3.1.10. Стање животне средине

Подручје обухваћено Просторним планом је делимично угрожено услед низа антропогених активности протеклих деценија.

На подручју природног добра и заштитне зоне није успостављено континуално праћење квалитета животне средине.

На подручју обухвата Просторног плана не постоје доступни подаци о мониторингу квалитета ваздуха. Потенцијални извори загађења ваздуха су индивидуална ложишта из околних насеља, сметлишта, те саобраћај и привредни субјекти.

Постојећа насеља у окружењу (Адорјан, Велебит, Зимоњић, Кањижа, Мале Пијаце, Мали Песак, Мартонош, Тотово Село, Трешњевац и Хоргош) имају непосредан утицај на природно добро, с обзиром на чињеницу да се грађевинска подручја ових насеља делом граниче са истим. Пре свега, доводе до погоршања квалитета животне средине. Распростирање загађујућих материја према природном добру најчешће се врши хидролошким и атмосферским путем.

Загађење земљишта, површинских и подземних вода врши се углавном од стране комуналних и атмосферских отпадних вода насеља, претежно у виду површинских извора емисије загађујућих материја (због недовршене канализационе инфраструктуре). Проблем представљају и процедурне воде са баштенских површина, складишта стајњака, горива и депои других материја који су периодично у контакту са подземним водама.

Када је реч о управљању отпадом, у обухвату плана се налазе регистроване две дивље депоније – сметлишта: једна на локацији која се налази на граници КО Трешњевац и КО Велебит, и то на граници заштићеног подручја, и друга, која се налази ван заштитне зоне, а у обухвату Просторног плана (КО Адорјан). У заштитној зони се налази једно одлагалиште отпада, којим управља ЈКП из Кањиже (КО Кањижа).

Вода из рибњака „Капетански рит“ се без пречишћавања упушта у каналисани водоток Киреш и каналску мрежу у сливу Киреша. То доводи до промене физичко – хемијског квалитета воде и седимента тог еколошког коридора, као и измена у морфологији терена. Периодично испуштање отпадних вода из рибњака доводи до еутрофикације Киреша.

Простор заштићеног подручја окружен је обрадивим површинама, које досежу до саме границе заштићеног подручја. Загађујуће материје, пестициди и минерална ђубрива, која се користе у пољопривреди, имају могућност брзог распрострањења и тиме негативно утичу на заштићено подручје, у облику загађења воде и земљишта. Велики утицај на квалитет земљишта и вода имају и живинарске и сточне фарме, неадекватном управљањем стајњаком.

Нарушавање водног режима, карактеристичног за континенталне слатине, који подразумева сезонска узлазно-силазна кретања подземних и површинских вода богатих солима натријума, магнезијума, калијума је један од најизраженијих угрожавајућих фактора на подручју природног добра.

Може се навести још неколико фактора који угрожавају животну средину која се налази у обухвату Просторног плана. Промене у структури предела, формирањем антропогених станишта (рибњаци, високо зеленило, салаши, далеководи, мрежа мелиоративних канала итд), фрагментација и физичко уништење станишта, те ширење грађевинских подручја насеља, су само неки од њих. Негативан утицај на животну средину имају и лов и криволов, који такође угрожавају животну средину, али и постојећи биодиверзитет. Неприлагођено управљање засадима дрвећа и појединачним стаблима, пошумљавање ливада и пашњака, кошење ливада, те унос алохтоних и инвазивних врста такође представљају озбиљне притиске на биљни и животињски свет у обухвату Просторног плана.

3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на појаве могућег ризика везано за простор за који се Просторни план ради, као и прописивање мера заштите за ограничавање последица ризика који могу имати карактер елементарне непогоде. Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), ветар.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, на подручју обухвата Просторног плана могућ је земљотрес од VII-VIII степени макросеизмичког интензитета према MCS скали. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“, а за VIII степен „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, али и на пољопривредном земљишту због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима, који је најчешће проузрокован људском непажњом.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије. Посматрани простор не спада у подручја са изразитом појавом града, већ је подложен само повременим продорима олујних и градоносних облака.

Ветар има пресудну улогу за обликовање климе, у развоју живог света као и у многим људским делатностима. Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из северозападног правца и они доносе падавине, док кошава (југоисточни ветар) доноси суво и хладно време претежно у зимским месецима. У пролећним месецима ветар изазива велика испаравања земљишта одузимајући велике количине влаге неопходне биљкама.

Акцидентне ситуације

На основу претраге Регистра севесо постројења, на простору обухваћеном предложеном границом обухвата Просторног плана не налазе се иста.

3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

За потребе анализе начина коришћења простора у обухвату Просторног плана коришћени су подаци из донетих планских докумената за ово подручје (просторни планови подручја посебне намене и плански документи чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе: просторни план општине и урбанистички планови). Донетим планским документима дефинисана је намена земљишта (пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште). Ово земљиште се користи и уређује у складу са својом основном наменом, применом важећих планских докумената.

Највећи део простора у обухвату Просторног плана се користи као пољопривредно земљиште, затим следе грађевинско, водно и шумско земљиште.

Пољопривредно земљиште се већински користи као обрадиво пољопривредно земљиште, за пољопривредну производњу. Пашњаци, трстици, мочваре и остало пољопривредно земљиште (некатегорисани пут - атарски пут) су заступљени неупоредиво мање. На пољопривредном земљишту у целом обухвату плана, равномерно су распоређени салаши.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана чине:

- грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља (укупно 10 насељених места);
- грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља (зоне кућа за одмор, радне зоне ван насеља, салашарска насеља и комуналне површине: гробља ван грађевинског подручја насеља, комплекси гасних и нафтних постројења и др.) и
- и коридори инфраструктурних садржаја (путеви, пруга, саобраћајни терминали и др.).

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана чини највећим делом рибњак, затим баре, део Реке Тисе и канали.

Површина под шумама и шумским земљиштем се највећим делом налазе уз водоток реке Тисе.

3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Основна ограничења у коришћењу посматраног подручја се односе на усклађивање свих активности на шумском, пољопривредном, водном и грађевинском земљишту са прописима којима се уређује заштита: природних добара (очување биолошке разноврсности и геодиверзитета), културног наслеђа, предеоног диверзитета и животне средине.

У односу на природна добра, основна ограничења у коришћењу простора су дата кроз мере заштите природе, прописане за: заштићена подручја, подручја планирана за заштиту, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре, као и за заштитне зоне станишта и коридора.

На подручју ПИО „Кањишки јараши“, Студијом о заштити подручја ПИО „Кањишки јараши“, утврђена су и просторно дефинисана ограничења која се односе на коришћење простора, дефинисањем режима заштите II и III степена заштите. За сваки режим заштите су дате мере заштите са одговарајућим забранама и ограничењима радова и активности.

Културна добра, као добра од општег интереса, у складу са Законом о културним добрима, уживају посебну заштиту, и тиме представљају ограничење у коришћењу простора у погледу мера и услова уређења простора и изградње објеката.

Остала ограничења у коришћењу простора се односе на забране грађења на одређеном простору или за одређене врсте објеката, а односе се на линијске инфраструктурне коридоре (заштитне појасе јавних путева, заштитне пружне појасе, зоне заштите одбрамбених насипа, зоне заштите надземних високонапонских водова, зоне заштите електронских комуникационих система, зоне заштите термоенергетске инфраструктуре) и инфраструктурне објекте и комплексе (зоне заштите изворишта водоснабдевања и сл.).

Природне вредности Кањишких јараша се односе на слатине које су у природном стању. За њихово очување у највећој мери је заслужан традиционални начин газдовања локалног становништва уз присуство домаћих животиња и пашарење. Примарна улога је у заштити предеоних карактеристика и биодиверзитета предела слатинских пашњака. У складу са тим, мере одржавања станишта у великој мери се преклапају са одрживим коришћењем пашњака и кошаница. Услед фрагментације пашњака, употребе механизације у пољопривредној производњи и промене саме структуре непосредног окружења, дошло је до бројних измена не само у технологији, него и у временској и просторној динамици кошења и пашарења.

Савремени начини обављања ових активности могу да угрожавају природне вредности подручја, због чега је неопходно да се одвијају контролисано и у складу са мерама заштите живог света и предела.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПЛАНА

Општи циљеви израде Просторног плана који проистичу из усвојених циљева и опредељења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија, студије заштите и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- Заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту заштићених подручја и природних ресурса;
- Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- Дефинисање начина коришћења грађевинског подручја и других садржаја у простору у складу са условима заштите природе;
- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине и
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања и нарушавања природе и предеоних вредности.

Циљеви израде Просторног плана по областима

Заштита природних добара:

- приоритетне активности и мере на заштити, одржавању, праћењу стања и унапређењу природних и створених вредности;
- приоритетне задатке научно-истраживачког и образовног рада;
- планиране активности на одрживом коришћењу природних вредности, развоју и уређењу простора;
- сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- очување мозаичности природних станишта и предела;

- подстицање коришћења пашњака у сврху испаше стоке и
- коришћење станишта од стране птица за исхрану и развој еко туризма.

Заштита предела:

- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја и дефинишу вредности карактера предела;
- интегративно сагледавање простора и дефинисање предеоних елемената који чине јединствен предеони образац и
- обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика нарушавања препознатих вредности.

Заштита и коришћење природних ресурса:

Пољопривредно земљиште:

- заштита земљишта од штетних физичких или хемијских загађења, изазваних антропогеним дејством и
- заштита од деградације приликом пољопривредне обраде (механичко сабијање, прекомерно коришћење хемикалија и др.).

Минерални и енергетски ресурси:

- одрживи развој коришћења минералних и енергетских ресурса и заштите животне средине;
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

Водни ресурси:

- стварање услова за интегрално уређење, заштиту и коришћење вода;
- успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине;
- основни предуслов опстанка природних вредности је очување и унапређење квалитета и режима воде;
- рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе;
- смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења и
- унапређење система заштите од вода.

Културно наслеђе:

- Валоризација, заштита и презентација непокретног културног наслеђа, заштита и презентација нематеријалног наслеђа, као интегралног дела градитељског наслеђа, природног амбијента и предела.

Становништво:

- Успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура:

- утврђивање оптималне интегралне саобраћајне мреже која ће третирати све видове саобраћаја и опслуживати све садржаје и локалитете, уз уважавање економских, техничко-технолошких, просторно-функционалних и еколошких критеријума;
- стварање услова за развој саобраћајних капацитета заснованих на европским стандардима тј. стратешким принципима одрживог развоја животне средине;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа), која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна и водопривредна инфраструктура:

- стање водоснабдевања на планском подручју биће сагледано кроз анализе свих аспеката коришћења вода и заштите квалитета вода;
- просторни захтеви система за водоснабдевање ће бити усклађени са мерама заштите животне средине и заштите природних добара.

Енергетска инфраструктура:

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката и
- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ):

- стварање услова за повећање и одрживо коришћења потенцијала обновљивих извора енергије на овом простору;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора.

Енергетска ефикасност:

- циљ из области енергетске ефикасности је смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта; Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова;
- основне мере за унапређење енергетске ефикасности у односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу и дистрибуцију енергије и
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајних покретача савремене економије.

Заштита животне средине:

- усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене;
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;

- одрживо управљање водама;
- управљање комуналним и другим врстама отпада, сходно Програму за управљање отпадом;
- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савремених технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе и
- едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За потребе израде Материјала за рани јавни увид за подручје Просторног плана преузети су подаци од Покрајинског завода за заштиту природе подаци о границама режима заштите Предела изузетних одлика и његове заштитне зоне.

На основу анализе наведених и других расположивих података о постојећем стању посматраног подручја, његових потенцијала и ограничења дата је **прелиминарна граница посебне намене**. Прелиминарна граница посебне намене ће се преиспитати у фази израде нацрта Просторног плана и утврдити у односу на сагледане услове, мишљења и закључке са раног јавног увида. Посебна намена ће представљати подручје чије уређење ће се директно спроводити на основу исказа датих овим Просторним планом.

Унутар границе посебне намене сагледаће се структура простора и елементи карактера предела који ће утицати на дефинисање целина основне намене, као и редефинисање дистрибуције основних намена простора (пољопривредно, водно и грађевинско земљиште).

Под уређењем подручја Предела изузетних одлика подразумеваће се спровођење низа мера и активности ради заштите, обнављања и унапређења, пре свега природних вредности, у циљу очувања функционалности станишта, карактеристичних амбијенталних целина и процеса у екосистему.

Са становишта идентификовања, мапирања и класификације природних, културно-историјских и визуелних елемената, који се манифестују у оквирима Парка природе и његове заштитне зоне, евентуалне корекције границе обухвата Просторног плана и дефинисања посебне намене би ишле у правцу укључивања површина квалификованих као станишта заштићених и строго заштићених врста, а која су у просторној и функционално-еколошкој вези са еколошким коридором Парка природе.

Просторним планом су обухваћене територије 7 катастарских општина, на подручју општине Кањижа. На предметном простору су заступљене све четири основне намене земљишта: пољопривредно, грађевинско, водно и шумско.

Пољопривредно земљиште је највише заступљено, на укупно око 27.953,17 m² (83,77%), од чега највећи део чини обрадиво пољопривредно земљиште, док су у категорији необрадивог пољопривредног земљишта највише заступљени пашњаци, трстици, мочваре, салаши.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана износи око 3260,90 km² (9,7%). У највећем проценту га чине грађевинска подручја 10 насеља, док остало грађевинско земљиште представља грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља.

Део грађевинског земљишта ван дефинисаних грађевинских подручја чине и коридори саобраћајне инфраструктуре - путеви и пруге.

Водно земљиште се такође задржава у постојећим оквирима и на површини од око 1395,42 km² (4,18%). Њега чине: делови реке Тисе, бара, рибњак и мрежа канала.

Шумско земљиште је заступљено на површини од око 758,69 km² (2,27%). Највише шума има у приобаљу реке Тисе. Постојеће шумско земљиште се задржава и у планском периоду.

Биланс претежне намене површина у обухвату Просторног плана, приказан у табели, је добијен читавањем са графичког прилога, који је припремљен за рани јавни увид (Граница Просторног плана са планираном претежном наменом површина).

Табела 8. Биланс претежне намене површина у оквиру обухвата Просторног плана

Редни број	Намена простора	Површина (km ²)	%
1.	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27953,17	83,77
	- необрадиво земљиште	3840,20	13,74
	- остало пољопривредно земљиште	24112,97	86,26
2.	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	758,69	2,27
	- шуме и шумско земљиште	758,69	100,00
3.	ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	1395,42	4,18
	- река Тиса	285,94	20,49
	- бара	323,35	23,17
	- рибњак	544,41	39,01
	- канали	241,72	17,32
4.	ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	3260,90	9,77
	- грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља	2810,54	86,19
	- грађевинско земљиште изван грађевинског подручја насеља	450,36	13,81
	УКУПНО у обухвату Просторног плана	33368,18	100

5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

На основу расположивих података, графичких приказа граница ПИО „Кањишки јараши“, режима заштите и заштитне зоне на простору оквирне границе обухвата Просторног плана, доступних за анализу од стране Покрајинског завода за заштиту природе, дат је предлог границе подручја посебне намене.

Подручје посебне намене (површине око 5 418 ha) би према овом предлогу обухватало подручје ПИО „Кањишки јараши“ и његову заштитну зону, док би остали простор у обухвату Просторног плана представљао зону утицаја на посебну намену предела.

У фази израде нацрта Просторног плана биће одређена коначна граница обухвата Просторног плана, као и граница подручја посебне намене, која ће се утврдити у односу на анализирани податке прикупљене са терена, услове надлежних институција, као и мишљења и закључке са раног јавног увида.

У фази израде нацрта Просторног плана, у оквиру подручја посебне намене, ће бити дефинисане целине, подцелине и зоне.

Предлажу се следеће две целине:

- прву целину чини подручје предложено за заштиту ПИО „Кањишки јараши“, а
- другу целину чини заштитна зона овог подручја.

У оквиру прве целине, подцелине ће чинити простори дефинисани режимима заштите (II и III степена) и субјединицама, просторно одвојеним подручјима: „Мартоношки пашњак“, „Сточни пашњак“ и „Слатине код Трешњевца.“

Даљим зонирањем простора у нацрту Просторног плана, у оквиру дефинисаних целина и подцелина посебне намене, биће просторно издвојене зоне за које ће се обезбедити плански услови за уређење и грађење, са циљем да се заштите вредни делови природе.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

У погледу унапређења коришћења геолошких ресурса, реализацијом плански установљених циљева из домена истраживања и експлоатације минералних сировина, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз усклађивање ових активности са мерама **заштите природних добара и заштите животне средине.**

Неопходно је задовољење основних циљева у складу са стратегијом развоја енергетике и поуздано снабдевање електричном и топлотном енергијом свих потрошача, дефинисање коридора и заштитних појасева **енергетске инфраструктуре** на подручју посебне намене уз примену мера а у циљу смањења и елиминисања утицаја на животну средину, као и равномеран развој савремене мреже електронских комуникација и приступ до сваког корисника. Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије (коришћењем соларне енергије), у оквиру посебне намене у складу са условима заштите природе.

Из домена **термоенергетске инфраструктуре**, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз даљу изградњу гасоводне инфраструктуре за коришћење природног гаса, што ће се позитивно одразити на побољшање животног стандарда и очување природне и животне средине као и дефинисање коридора, заштитних појасева и зона термоенергетске инфраструктуре.

Реализацијом плански установљених циљева из домена **саобраћајне инфраструктуре** и њиховом операционализацијом, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз савремену саобраћајну мрежу која би, на квалитетан и безбедан начин (без значајно негативног утицаја), обезбеђивала доступност и приступ до свих просторних целина и садржаја. Примена савремених технологија транспорта омогућила би одрживо функционисање саобраћаја у свим режимима и заштићеним подручјима.

Очекивани ефекти планирања у области **заштите културних добара** би се рефлектовали кроз валоризацију, заштиту и презентацију културних добара, идентификацију културног наслеђа као туристичког потенцијала и неговање нематеријалне културне баштине.

Заштита природних ресурса и заштићеног подручја подразумева дефинисање низа мера и активности у циљу заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета, чија ће имплементација кроз процес просторног планирања резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима, у контексту даљег одрживог просторног развоја предметног подручја.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на принципима заштите животне средине и одрживог коришћења подручја, заштите природних ресурса и добара, биодиверзитета читавог подручја и заштите здравља људи, уз поштовање ограничених капацитета животне средине и примену мера заштите животне средине.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

478.

На основу члана 31. алинеја 2 и 5, а у вези с чланом 27. тачка 1. Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 20/14) и члана 46. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС и 50/13-УС, 98/13-УС и 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20 и 52/21), Скупштина Аутономне покрајине Војводине, на седници одржаној 19. априла 2023. године, донела је

**ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА
„КАЊИШКИ ЈАРАШИ“**

Члан 1.

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Кањишки јараси“ (у даљем тексту: Просторни план).

Члан 2.

Утврђује се оквирна граница обухвата Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана дефинисаће се Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата део територије општине Кањижа односно катастарске општине Трешњевац, Велебит, Мале Пијаци, Хоргош, Мали Песак, Кањижа и Зимоњић.

Површина подручја обухваћеног оквирном границом обухвата Просторног плана износи око 333,7 km².

Оквирна граница Просторног плана дата је на графичком приказу, који чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана, садржани су у планским документима вишег реда:

- Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године који чини саставни део Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалном просторном плану Аутономне покрајине Војводине који чини саставни део Одлуке о доношењу Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

У складу са наведеним документима, у оквиру концепције заштите природних вредности, истиче се заштита природних добара која се заснива на:

- заштити, очувању и унапређењу природних добара и одрживом коришћењу природних ресурса;

- благовременом спречавању активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнови нарушених делова природе и спровођењу мера (санације-ревитализације, рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- коришћењу заштићених подручја у интересу науке, образовања, културе, рекреације и одрживог развоја туризма, пољопривреде и рибарства.

Плански документи од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19);
- Просторни план подручја инфраструктурног коридора Е-75 Суботица – Београд (Батајница) („Сл. гласник РС“, бр. 69/03, 36/10, 143/14, 81/15 и 113/22);
- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17);
- Просторни план подручја посебне намене Суботичке пустаре и језера („Службени лист АПВ“ број 10/16);
- Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора железничке пруге Београд-Суботица-Државна граница (Келебија) („Службени гласник РС“ бр. 32/17 и 57/19);

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској, техничкој и другој документацији као резултатима досадашњих истраживања.

За израду Просторног плана користиће се топографске и катастарско-топографске подлоге, дигитални катастарски планови и дигитални орто фото планови, као и друге подлоге за које се укаже да су неопходне за израду Просторног плана.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на принципима заштите животне средине и одрживог коришћења подручја, заштите природних ресурса и добара, биодиверзитета читавог подручја, заштите здравља људи.

Израда овог Просторног плана одразиће се на:

- побољшање услова заштите животне средине;
- повећање уређености подручја посебне намене у складу са еколошким функцијама подручја;
- заштиту животне средине и одрживо коришћење природног наслеђа и карактера предела;
- заштиту природних ресурса и добара и укупног биодиверзитета подручја;
- очување диверзитета предела кроз очување и унапређење идентитета простора;

- усклађивање приступа очувању карактера предела у контексту развоја и развојних проблема;
- развој културног и регионалног идентитета;
- усклађен развој са суседним подручјима и просторно-функционалну интегрисаност и повезивање са окружењем.

Члан 5.

Визија и дугорочни циљ развоја подручја Просторног плана је успостављање дугорочног система одрживог развоја подручја заштићеног природног добра Предела изузетних одлика „Кањишки јарашки“.

Циљеви планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја су постизање рационалне организације и уређења подручја посебне намене у оквиру планског подручја, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и предеоном вредностима и потребама социјалног и економског развоја кроз:

- заштиту, уређење и коришћење заштићеног подручја у складу са режимима заштите;
- очување јединственог орнитолошки најистраживанијег и најпознатијег подручја на територији државе;
- рационално коришћење аутентичног сплета слатина, седимената и речне терасе који се одликују изузетном биолошком разноврсности са значајним присуством ретких и угрожених врста од националног и међународног значаја;
- утврђивање дугорочне концепције и мера заштите, очувања и унапређења природних вредности и мера за обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика деградације и загађивања животне средине;
- очување и ревитализацију природних вредности и заштиту природних елемената подручја у погледу очувања и унапређења постојећих структура и њихове међусобне повезаности;
- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја.

Члан 6.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја подразумева обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравнотеженог развоја коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене у оквиру обухвата Просторног плана.

Концептуални оквир планирања треба да буде усклађен са условима заштите природног наслеђа, првенствено у циљу заштите биодиверзитета, односно у процесу уређења и коришћења предметног простора представљаће заштита постојећих јединствених осетљивих екосистема наведеног заштићеног подручја, као и развој локалног идентитета кроз заштиту и афирмацију вредности карактера овог предела.

Члан 7.

Ефективан рок за израду Нацрта Просторног плана је 6 (месеци) месеци од дана достављања Обрађивачу Извештаја о обављеном раном јавном увиду Просторног плана, адекватних катастарско-топографских планова, достављања податка и документације који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја и неопходних услова од овлашћених органа, организација и предузећа који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Члан 8.

Средства за израду Просторног плана обезбеђују се из буџета Аутономне покрајине Војводине.

Члан 9.

Нацрт Просторног плана биће изложен на јавни увид у трајању од 30 дана у општини Кањижа и у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад.

Члан 10.

Саставни део ове Покрајинске скупштинске одлуке је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Кањишки јарашки“ на животну средину.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Кањишки јарашки“ на животну средину је саставни део Документационе основе Просторног плана.

Члан 11.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Члан 12.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Члан 13.

Органи, организације и јавна предузећа, који су овлашћени да утврђују посебне услове за заштиту и уређење простора и изградњу објеката у фази израде плана, дужни су да по захтеву носиоца израде планског документа, у року од 15 дана од дана пријема захтева, доставе све тражене податке, без накнаде. Изузетно, може се поступити у року од 30 дана од дана пријема захтева, уз образложење надлежног органа односно организације за непоступање у наведеном року.

Члан 14.

Просторни план биће сачињен у 6 (шест) примерка у аналогном и 6 (шест) примерака у дигиталном облику. Просторни план ће се чувати потписан у аналогној и у дигиталној форми, и то: у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (један примерак), у Скупштини АП Војводине (један примерак), у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине (два примерка), у општини Кањижа (један примерак), и у архиви Обрађивача (један примерак).

Члан 15.

Ова покрајинска скупштинска одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине“.

СКУПШТИНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

101Број: 35-1/2023-01
Нови Сад, 19. април 2023. година

ПОТПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ,
Дамир Зобеница, ср.

На основу члана 9. став 1. и 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), члана 39. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, број 37/2014, 54/2014 – други пропис и 37/2016, 29/2017, 24/2019, 66/2020 и 38/2021), Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ПРЕДЕЛА ИЗУЗЕТНИХ ОДЛИКА „КАЊИШКИ ЈАРАШИ“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Члан 1.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Члан 2.

Разлози за вршење Стратешке процене су:

- сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину на простору обухваћеном Просторним планом;
- потреба да се у планирању просторног развоја подручја обухваћеног Просторним планом сагледају стратешка питања заштите животне средине, у складу са критеријумима из члана 6. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, предложене мере које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Члан 3.

У оквиру Стратешке процене разматраће се следећа питања и проблеми у области заштите животне средине:

- значај Просторног плана са аспекта заштите животне средине у контексту одрживог развоја планског подручја;
- дефинисање мера за заштиту и одрживо коришћење природних вредности кроз заштиту предела и заштићених подручја;
- очување културног и природног наслеђа на подручју Просторног плана, кроз дефинисање одговарајућих планских решења;
- утицај постојећих и планираних инфраструктурних објеката и других створених вредности са аспекта заштите животне средине на планском подручју;
- успостављање мониторинг система за праћење стања квалитета чинилаца животне средине.

Поред ових питања, стратешком проценом биће обухваћена и друга питања која могу имати утицај на животну средину посматраног подручја.

Члан 4.

Извештај о стратешкој процени, као документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину, ће да садржи:

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

- кратак приказ садржаја циљева Просторног плана
- релевантне планске и друге документе
- кратка анализа и оцена постојећег стања животне средине
- карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају
- питања и проблеми заштите животне средине разматрани у Стратешкој процени
- приказ варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у Просторном плану
- резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама

2. ОПШТЕ И ПОСЕБНЕ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

- општи и посебни циљеви Стратешке процене
- индикатори Стратешке процене

3. ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

- процена утицаја варијантних решења на животну средину
- образложење избора најповољнијег варијантног решења
- процена утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину
- приказ начина на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине
- процена утицаја планских решења у односу на: вероватноћу, интензитет, сложеност/реверзибилност, временску и просторну димензију, кумулативну и синергијску природу утицаја

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

- опис циљева плана
- индикатори за праћење стања животне средине
- права и обавезе надлежних органа
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА ПРИЛИКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА****8. ЗАКЉУЧЦИ (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)****9. ДРУГЕ ПОДАТКЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ****10. ЛИТЕРАТУРУ****Члан 5.**

Израда Стратешке процене и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину пратиће динамику израде Нацрта Просторног плана.

Члан 6.

Учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени утицаја обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи и обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације које су од значаја за јавни увид.

Члан 7.

Средства за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Предела изузетних одлика „Кањишки јараши“ на животну средину обезбеђују се у буџету Аутономне покрајине Војводине.

Члан 8.

Ову Одлуку објавити у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине“.

Број: 140-501-239/2023-01

Датум: 22.02.2023. године

